

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1931 — ŠTEVILKA 7.

Poroka

Prav za prav se mi kar čudno zdi, da ljudje povsod na božjem svetu praznujejo poroko tako šumno, z vriskanjem in godcem, s posamezniki in plesom. In zakaj? Ker je poroka tako resna in važna stvar. Nevesta, ki navadno pokleči nekoliko dlje pred oltarjem, se mi zdi kakor okrašena žrtev visokega in svetega poklica, ki se zanjo začenja prav velika resnoba življenja.

In ženin! Ali ne stopa v vrsto bojevnikov, ko sprejema naše dolžnost očetovstva, to se pravi, da bo delal na bodočnosti človeškega rodu kot prehranjevalec, vzgojitelj in vodnik onim, ki imajo priti?

In če na dan poroke prirejajo šumne veselice, se mi zdi, kakor da se hočejo hoté in vedé varati glede svoje bodočnosti, kakor nastopijo včasih kitajski pogani s plesom, petjem in godbo pred svojimi bogovi, kakor da bi hoteli bogove prestrašiti in strahove pregnati. Zdi se, kakor da je ta hrup in veseljačenje ob poroki ostanek iz poganskih časov. Mislim pa, da si vsaka nova doba ustvarja tudi nove navade in da se prav na teh navadah pozneje spozna resnost in način mišljenja tedanje dobe. Vsak stan pa, ki izraste iz narodne celote pa si ustvari tudi lastne navade in svojo stanovsko tradicijo tudi v tem oziru in ne vem, če je prav našemu kmetškemu stanu tradicija veseljačenja ob poroki v posebno čast in korist.

Če je pa poroka yažen in resen korak, ga mora resni in ponosni mož

tudi z vso resnobo napraviti in modra žena tudi. Zato ne bosta pričevala važnega dne z veseljačenjem že prejšnji dan, ampak mnogo bolj z zbranstvo in tihoto, v kateri se začeteta k Bogu, ki ga prosita moči, blagoslova in milosti za bodočnost, obenem pa mu tudi obljubita, da bosta delala in trpela zase in za svoje v njegovem imenu.

V tem smislu stopita tudi drugi dan pred oltar.

Cerkev ima za zakrament sv. zakona prav posebno lep in pomemben obred, zlasti, če se vrši poroka s sv. mašo. Pred sv. mašo se izvrši poroka. Nad novosklenjeno zvezo pa naj se potem razlije bogati blagoslov svete maše. Po očenahu, ko je Kristus pričujoč na oltarju, se duhovnik obrne in ženina in nevesto slovesno blagoslovi. Po mašnikovem obhajilu pristopita ženin in nevesta k sv. obhajilu. Ali ni to prelepo praznovanje in naj-slovesnejši prejem sv. zakramenta? Pa je tako malo parov, ki bi se odločili zanje! In se rajši poslužujejo vseh mogočih zunanosti, le najboljšega in najlepšega ne. Naj bi se čimveč ženinov in nevest oprijelo zopet te lepe stare navade!

Pa poreče kdo, saj mi preprosti ljudje niti ne moremo kar cel dan »ofceti« praznovati. — Saj je pa to tudi čisto prav! Bilo pa naravnost nespametno, če bi kdo za tako pojedino in veselico izdal več, kakor more njegova denarnica prenesti. Treba je z vso resnobo gledati na to, da ostane dan poroke v najlepšem spominu za vse življenje, da zakonska gledata

nanj kot na tisti mejnik, ob katerem sta se združila za življenje drug drugemu v pomoč in duhovno rast ter se darovala Bogu kot soustvarjevalca novega življenja. Ta lepi spomin jima bo tudi v oporo in tolažbo v težkih dneh, ki jih kakor nikjer, tudi v zakonu ne manjka. Vsekakor pa naj se vrši tudi vnanje praznovanje poroke na vsak način dostojno po evan-gelskem izreku: »Veselite se, a veselite se v Gospodu!« Ves potek naj bo tak, da pride vsak trenutek v svate Kristus, kakor se je pojavil na ženit-nini v Kani.

Nujno potrebna knjiga

Vzgoja je umetnost vseh umetno-sti. Če je ta pregovor veljal kdaj, ve-lja prav posebno za današnje čase, ko je nad vse težko obvarovati otroka pred kvarnimi posledicami slabih zgledov in slabe vzgoje in mu nuditi dovolj opore za boje, ki jih bo moral prestati v bodočem življenju, ako bo hotel ostati pošten in veren. V veliko pomoč bo vzgojiteljem delo mladinskega pisatelja in prijatelja g. kano-nika Jos. Volca z naslovom: **Otrok**, katerega drugi zvezek je ravnokar izšel.

O vrlinah te knjižice priča že v polni meri njen prvi zvezek, ki je vzbudil toliko zanimanja ne le med vzgojitelji ampak tudi v ostalem sve-tu. Ne glede na njegovo bogato vse-bino sta že poljudnost in lepi Volčev slog odliki, ki knjigo najširšim pla-stem že sami priporočata. Drugi zve-zek, ki v pogledu omenjenih odlik ne bo kar nič zaostajal za prvim, bo v glavnem obsegal dva dela.

Prvi bo obravnaval napake pri vzgoji z vzgojiteljske strani. Zlasti očetje in matere, očmi in mačehe, pa tudi drugi vzgojitelji bi morali ta po-glavja kar najnatančneje prestudirati, če hočejo imeti pri svojem vzgojnem poslu kaj vidnega uspeha!

Drugi del pa prikazuje otroka, in to zlasti z njegove senčne strani. Po-drobno obravnava strasti, ki se po-javljajo pri vsakem otroku prej ali

slej, vsako posebej, obenem pa daje mnogo smernic in navodil, kakor jih je mogoče že vkali zatreti. Zelo po-srečena in povsem točna pa je v tem delu tudi diferenciacija otroka z ozi-rom na spol, starost in njegov tem-perament.

Knjigo, ki v tako posrečeni obliki obravnava najbolj pereče vprašanje današnjega časa, vzgojo mladine, in daje vzgojiteljem mladine toliko bo-gatih naukov za njihov vzvišeni vzgoj-ni poklic, v resnici zasluži, da postane ne le koristno čtivo, temveč pra-va učna knjiga, ki naj bi vzgojite-lji — poglavje za poglavjem — ob-ravnavali pri roditeljskih večerih, ki naj bi jo duhovščina uporabljala pri pouku za matere in naj bi si jo s'e-herni vzgojitelj v polni meri osvojil.

Knjigo je dobiti tudi v lični veza-vi — oba zvezka skupaj vezana — v prodajalni KTD (H. Ničman) v Ljub-ljani.

Poletne cvetlice

Sedajle je čas, da mislimo poleg drugega tudi na okrašenje vrta s cvet-licami. Razen trajnih, ki ostanejo po več let na istem mestu in razen dve-letnih cvetlic (n. pr. mačeh, marje-tic, potočnic itd.) so posebno priljub-ljene tudi poletne cvetlice ali enoletnice. Sem prištevamo vse tisto okrasno rastlinje, ki ga vsako pomlad iznova sejemo, ki se potem razvije in cvete poleti in v jeseni in ki koncem jeseni ali začetkom zime zopet odmrje. Živi torej samo eno leto in ga moramo vsako leto iznova sejati in gojiti.

Enoletnih cvetlic je toliko, da bi vseh na tako skromno odmerjenem prostoru niti našeteli ne bi mogli, kaj šele, da bi vse sejali in gojili. Iz-brali bomo torej le nekaj malega iz te nepregledne vrste enoletnic, in si-cer le take, ki se dajo gojiti brez po-sebnih vrtnarskih pripomočkov tudi na vsakem preprostem domačem vrtu.

Glede na vzgojo delimo poletne cvetlice na dve skupini, in sicer ome-nimo najprej tiste, ki jih siemo kar

naravnost na stalno mesto, torej tje, kjer bodo rastle in cvetele čez poletje. Teh je razmeroma malo, ker velika večina ni tako skromna. Hoče namreč, da jo sejemo najprej v sejalnice in šele potem, ko je primerno porastla in ko nastane trajno toplejše vreme, jo presajamo na stalno mesto v okrasne svrhe.

Naravnost na mesto, kjer bodo rastle, sejemo te poletne cvetlice: kapucinke — nizke sorte za obrobek ob rabatah in gredicah, druge pa kot vzpenjavke ob ograji ali kjerkoli. Povsod znano *resednico* sejemo tudi kar na prsto marca ali aprila meseca. Lepo in vonjivo cvetje ima dišeča grašica ali grahor; tudi to je hvaležna vzpenjavka ob ograjah ali špalirjih. Nešteto sort je poletnih aster, ki jih tudi lahko sejemo naravnost na gredice. Prav tako je mogoče gojiti turški nagelj ali *tagetes*, ki je kaj hvaležen za obrobek (nizke sorte) in za čede gredice (visoke sorte).

V to skupino spadajo tudi še enoletni grenik ali *iberis*, turščak ali *retlak* (portulak), vrtni mak in še več drugih manj pomembnih.

Vse te našteje poletne cvetice sejemo marca ali aprila meseca. Ko vzkale in nekoliko porastejo, jih prepulimo, ako so pregošče. Pozneje jih plevemo, okopavamo in po potrebi redčimo, da ima vsaka rastlina svoji velikosti primeren prostor. Z njimi dosežemo lep vrtni okras le tedaj, ako jih razvrstimo po velikosti: nizke prtične ob robu, večje zadaj za nizji in največje najbolj v ozadju.

Lepa enoletna nosamnica, ki jo sade po tratah in ki zraste v treh, štirih mesecih v orjaško, drevesu podobno rastlino je *kloščevce*.

Manjšo več dela nam dajo tiste enoletnice ki jih moramo sejati prav zgodaj spomladi, navadno na tople grede ali gnojke. Kmalu, ko vzkale, jih navadno pili sere ali na gosto presadimo tudi še pod deklom in šele začetkom ali sredi maja, ko so že

prav odrasle in so že dobro utrjene, nekatere tudi že cvetoče, jih presadimo na stalno mesto na vrtu. Kdor nima tople grede, bo s temi poletnimi cveticami težko dosegel kaj prida uspeha. Sicer se dajo vzrediti na primerno zavetnih sejalnicaht tudi na prostem, toda šele aprila ali maja meseca. Preden pa potem odrastejo in cveto, mine že najmanj polovica itak kratkega poletja. Kdor nima prilike za pravočasno setev, naj si kupi nekaj sadik pri bližnjem vrtnarju.

Najbolj znane in lepe poletne cvetlice iz te skupine so te-le: *Pettunija* se dobi v raznih barvah in oblikah z enojnim in pitanim cvetom. *Breskvice* in *balzamine* so tudi lepe. Cveto pa le nekaj časa, medtem ko večina poletnih cvetic cvete prav do zime, ko jih pomori slana. Veliki odol in ali zajčki je zelo hvaležna poletna cvetka, ki neurtudno cvete vse poletje v najrazličnejših barvah. *Cinija* je povsod razširjena in priljubljena enoletnica. Žal, da je prilično tako občutljiva kakor n. pr. fižol. Sadimo jo torej šele sredi maja. Prva jesenska slana jo pomori. Zelo lepi so molci ali suhe rože, katerih slamnato cvetje obdrži svojo obliko in barvo tudi še potem, ko odcvete. Šeboji ali fajgeljni so našim kmečkim vrtnaricam znane in zelo priljubljene cvetlice. Lepo se podajo za obrobek tudi ljubke *lobelije*, *nepostarnik* (*ageratum*) in *sporish* ali *verbena*. S svojim živo barvanim cvetjem nas razveseljuje poletna *plamenica* (flok), *gajlar-dija* in še mnogo drugih.

Poletne cvetlice ali enoletnice imajo to napako, da začno cvesti navadno šele na poletje, torej junija ali celo šele julija meseca. Na vrtu bi pa radi imeli cvetje tudi spomladi, aprila in maja meseca. To vrzel nam pa kaj dobro izpolnijo razne trajnice, čebulnice (tulipani, narcise itd.), ki jih sadimo v jeseni, in pa dvoletnice. Vse te rastline cveto aprila in maja. H.

Zzdr. Hugon Turk:

Peračec ali grinta kokoši

Kokošji peračec ali grinta je nalezljiva kožna bolezen, povročena po rastlinskem zajedavcu (achorion gallinae), ki se naseli na golih delih telesne kože, posebno na glavi in se tu razraste podobno kot glive plesni v tenkih nitkah (myceljih). Konjske, goveze, pasje in mačkine kože se ta gliva ne prijema, pač pa človeške kože, na kateri povzroča široke rdeče in prahajaste lise. Predvsem zbole kokoši velikih azijskih pasem, redkeje domačih in purani.

Naravno se okužijo kokoši z neposrednim stikom od okužene do zdrave živali, mlajše so bolj dovzetne in občutljive.

Peračec ali grinta se prične na grebenu in ušesnih krpicah, kjer se pokažejo male bele lise podobne plesni, ki se polagoma širi in končno prevleče ves greben in ušesne krpice z belo plesnijo. — Prizadeti deli kože se odebele in spremene čez več mesecev v eno samo razpokano krasto, ki postane lahko do 8 mm debela in morebiti deloma temnejše barve. Ne redko nastanejo posamezne luske, ki se v podobi kroga razraščajo do roba grebena ali ušesnih krpic, kjer se zgromadijo luske in robovi zdebele.

Po preteku več tednov, pri mladih živalih pa še popreje, se razširi bolezen tudi na kožo glave, ki je poraščena s perjem in čez več tednov in mesecev preide tudi na vrat, na hrbet in končno po vsem telesu. Koža postane na malih mestih okroglasto debelejša in se pokrije z debelimi luskami ali krastami, posebno okoli peresnih cev, radi česar se zrahlja perje in odpada, na bolnem mestu kože pa nastanejo tolarjem podobne pleše. — Živali končno shirajo, imajo drisko in smrdé po plesnji že oddaleč; taki bolniki navadno poginejo, ozdravijo pa one živali, ki so obolele le na grebenu in se to zgodi brez zdravljenja; si-

cer pa moramo iskati živinozdravniške pomoči, z drave živali odstraniti in strogo ločeno držati, okužene prostore, kurnike, staje in drugo pa moramo najprvo z vrelim lugom popariti in očistiti, nato pa še temeljito razkužiti (s svežim apnenim beležem, 1 kg živega apna na 45 litrov vode) ali z drugim primernim razkužilom (3—5%). Priporoča se tudi pravočasni zakol, če se je razširila bolezen na trup.

Dajmo otrokom solnca in zraka!

(Protituberkulozni dnevi.)

Kakor lansko leto prirede tudi letos protituberkulozne lige in antituberkulozni dispanzerji po vsej državi v dneh od 1. do 6. maja protituberkulozne dneve z geslom: Dajmo otrokom solnca in zraka! Namen teh dnevov je živahno pospeševanje vseplošnega boja proti najhujši socialni bolezni, jetiki. Skrbi, ki jo posvečajo zatiranju jetike država, občine, zdravstvene ustanove se morajo pridružiti še zasebniki. Vsa javnost mora sodelovati po svojih močeh pri omejevanju in zatiranju te bolezni. Borbi za sezidanje potrebnih bolnišnic, ljudskih zdravilišč, hiralnic, dispanzerjev, zahtevam po zidanju stanovanj, se mora pridružiti tudi zdravstveni pouk, skrb za slabotne, obolele otroke z ustanavljanjem počitniških kolonij.

Dajmo otrokom solnca in zraka: pod tem geslom naj prirede vsa kulturna, humanitarna, prosvetna in zdravstvena društva protituberkulozne dneve. Pod tem geslom naj se prvomajski dnevi posvete zbiranju sredstev za organiziranje počitniških kolonij ob morju, v planinah, v čistem gozdnem zraku. Ako bo privatna iniciativa pridno na delu, ji bodo brezdvoma priskočile na pomoč tudi občine in javne zdravstvene ustanove.

Zavedajmo se, da nobeden izmed nas ni zavarovan proti tej kužni bo-

lezni in da je vsak dan lahko izpostavljen okuženju. Zato pa je tudi naloga vsakega, da po svojih močeh sodeluje v splošnem boju proti tuberkulozi. Teža se premalo zavedamo, zato naj imajo vsakoletni protituberkulozni dnevi namen pouka, vzgoje s predavanji, slikami in filmi.

Poleg vsega je treba vedno še znova tudi pouka. Predpisi glede čuvanja pred okužitvijo v javnih prostorih se površno izpolnjujejo. Popljudana tla, zakajeno ozračje, to je vse nekaj navadnega. Na vlaku si moraš v oddelku za nekadilce zrak brez škodljivega dima šele priboriti. Gostilne, pivnice, ki so dostikrat pravo leglo vsemogočih kužnih bacilov, rastejo nove iz tal. Tudi v zasebnih stanovanjih, čeprav skromnih, bi bilo mogoče mnogokrat urediti zdravejše bivanje.

Težke in mnogoštevilne so žrtve, ki jih vsako leto zahteva jetika. Vsako leto se množi število obolelih in okuženih, zato postaja protituberkulozno skrbstvo vedno bolj pereče vprašanje, za katerega se mora zanimati vsak, sodelovati vsa javnost. Namen protituberkuloznych dnevov, ki jih vsako leto prirejajo protituberkulozne lige je zainteresirati vso javnost za važnost protituberkuloznega boja, pridobiti za sodelovanje vse sloje. Vsi moramo v tem boju sodelovati: država, občine, društva, vsak posameznik. Ob priliki letošnjih protituberkuloznych dni naj vsak pomaga in sodeluje, za cilj: »Dajmo otrokom solnca in zraka!« — Osrednja protituberkulozna ōga v Ljubljani.

Gospodinja spomladi

Sedaj spomladi je za gospodinjo povsod dosti opravka, pa najsibo zunaj na polju in na vrtu, ali pa znotraj po hiši.

V tem času namreč že zamenjamo zimsko obleko za pomladno in misliti moramo skoro tudi na poletno. Zimsko obleko, ki jo hočemo shraniti do prihodnje zime, natančno pre-

gledamo, po potrebi operemo ali pa ji samo odstranimo madeže. Vso od kraja pa temeljito stepemo in skrtačimo, da je čista. Ako se nam zdi, da je ne bomo utegnili tekom poletja pogostokrat pregledati, prezračiti, stepsti in skrtačiti, tedaj jo moramo zavarovati pred molji (glej članek »Molji«), sicer nam jo kaj lahko precej oškodujejo ali celo popolnoma uničijo.

Ko smo spravili v kraj vso zimsko zalogo, začnemo pregledovati oblačila za pozno pomlad in poletje, in sicer ločimo čisto dobro ohranjeno od tistega, kar moramo popraviti ali pre narediti, ter od oblek, ki jih ne name ravamo več nositi. Pri tem ne smemo pozabiti, da imamo za nakup novega kaj malo sredstev na razpolago in da torej ne smemo zavreči ničesar, kar bi nam lahko še dobro služilo, če smo skromni in ponižni. Pri pregledovanju se nam nabere skoro gofovo tudi kaj takih kosov, ki jih res ne moremo več obleči. V tem slučaju je naša dolžnost, da te za silo popravimo in podarimo revežem. S tem storimo dobro delo, ter malo izpraznimo naše omare, da niso polne vsemogoče šare in starih oblek, ki jih ne nosimo, ampak vise le za napoto ter jemljejo prostor, ki ga kaj rado primanjkuje še za drugo, dobro obleko. Ob tej priliki vse omare do zadnjega izpraznimo in umijemo. Če imajo stene ali vrata pri omari špranje, jih zamašimo z zmocenim časopisnim papirjem. Na ta način precej zavarujemo poznejšo vsebino omare pred prahom in molji. Medtem, ko se umita omara suši, obleko par ur zračimo, stepemo in skrtačimo. Omaro pa lahko tudi zažvepljamo. Končno jo znotraj obložimo s papirjem in oblačila lepo uredimo vanjo. Izpraznimo pa tudi vse predale v morebitnih predalnikih, jih poribamo, prezračimo in nanovo pospravimo.

Pomlad je tudi čas, ko je potrebno, da temeljito pospravimo klet in podstrešje. Vso ropotijo, ki je shranjena na podstrešju, preložimo ter skušamo spraviti nazaj tako, da nam

vzame čim manj prostora. Kar le moremo zavijemo v papir in denemo v zaboje, da se nam po nepotrebnem ne praši. Končno posujemo tla z mokrim žaganjem, ki pri pometanju lepo pobere prah.

V kleti umijemo vse police in prostor zažvepljamo. Š. H.

Molji

Baš sedaj spomladi je pravi čas, da se malce pobrigamo, da nam molj, ki je hud škodljivec, ne uniči do prihodnje zime volnenih oblačil, ki jih vprav v tem času odlagamo in spravljamo preko poletja.

Molji so v gospodinjstvu velika nadleža, kajti pogostokrat nam občutno poškodujejo volneno obleko in podobno blago; to pa zato, ker se hranijo z živalskimi snovmi, kakor z volno, krznom, perjem itd. Najbolj nevaren izmed njih je suknaarski molj, ki je svetlorumene barve in ki nam uničuje volno in volnene tkanine. Ne dela pa te škode dorasel molj-metulj, temveč njegova gosjenica. Samica zleže namreč jajčeca na volneno blago. Tam se razvijejo gosjenice, ki žro volno toliko časa, dokler ne dorastejo in se ne zabubijo.

Molj nam zaide v obleko kakor metulj, z namenom, da zleže jajčeca, ali pa prilzeje vanjo kakor gosjenica.

Varujemo se tega škodljivca na več načinov. Prvo in najboljše sredstvo je snaga. Zato moremo vse volnene obleke, plašče, rule, suknje in ostalo zelo pogostokrat prezračiti, stepsti in skrtačiti. Če delamo to večkrat, molj nima miru, da bi se mogel naseliti na teh predmetih in se razmnoževati na njih. Za zgled nam je obleka, ki jo nosimo vsak dan, kar naprej. O taki še nismo nikoli slišali, da bi se je bil lotil molj. Tudi, če bi bila jajčeca že na blagu, jih s skrbnim stepanjem in krtačenjem gotovo odstranimo. Najnevarnejši čas pa je poletje, ko zimske obleke ne nosimo, ampak jo imamo shranjeno po omarah v stanovanju ali na podstrešju. Če pustimo tako shranjeno obleko

potem ves ta dolgi čas pri miru, tedaj je to lepa priika za molje, da prav nemoteno zalegajo jajčeca vanjo. Nujno potrebno je torej, da znesemo poleti vso to zalogo volnenih oblačil, najbolje vsak teden enkrat na zrak in solnce, jo tam natančno skrtačimo in stepemo, potem pa zopet shranimo. Ako pa zavoljo prevelikih poslov tega ne moremo storiti, tedaj moramo spraviti obleko tako, da molji ne morejo blizu, ter jo še zavarovati s kemičnimi sredstvi. Zoper molje dobimo naprodaj mnogo najrazličnejših stvari, ki s svojim močnim vonjem odganjajo molje. Se pa kmalu izdiše, zato po večini niso kdo ve koliko prida. Ta so: naftalin, kafrin, globol, novomortan itd., itd.

Vsak kos obleke, ki ga določimo za shranjenje preko poletja, najprej temeljito in natančno skrtačimo, ter pri tem ne pozabimo nobenega šiva in gube. S tem odstranimo zalego, ako je že na oblačih. Nato vzamemo eno izmed omenjenih pripomočkov ter ga porazdelimo v precejšnji meri in enakomerno med obleko, ki jo zložimo potem v neprodušno zaprt pločevinast zaboj ali kovčeg, da molji ne pridejo blizu.

Tudi zavijanje volnene obleke v platno, papir (rastlinskega izvora) ali papirnaté vrečice ima uspeh, ako pazimo, da so vsa oblačila zanesljivo brez zalege (jajčec) in da so vrečice tako neprodušno zaprte, da ne more niti metulj, niti gosjenica skozi kako zarezo ali špranjo do obleke.

Če bomo tako ravnali, se nam v jeseni ne bo treba pritoževati in jadicovati, da nam je molj preluknjal še dobro ohranjeno suknjo ali obleko, ki smo jo nameravali nositi vsaj še par let. In ravno v slabih gospodarskih časih, v katerih živimo, je bolj važno kakor kdaj prej, da vse gospodinjstvo brez izjeme s snago ter s pametnim in skrbnim ravnanjem obvarujejo draga oblačila škodljivih moljev, ter jih tako obranijo dober uporabna čim dlje časa — v lasten in sološen prid. Š. H.

Bianšaše male

M. K.:

P. ani Janezek

Janezek je žganje pil —
hu, da bi ga kokljal!
Težka mu je glava zdaj
kot lesena coklja.

V prsih pa srce — tok, tok —
divje mu utriplje,
ko da v njem kovačev sto-
kuje na vse kriplje.

A v želodcu, tam še le —
kakšen dirndaj!
Mar se je naselil v njem
strašen gorski zmaj?

Če bo Janezek še pil,
slo bo z njim navzdol;
s pametjo ne bo prišel
delj kot striček vol....

Pravljica o kraljici Laži in pastirci Resnici

(Nadaljevanje.)

Pastirica se je zasmejala s srebr-
nim smehom in odgovorila:

»Pojdi in povej, da ne morem priti,
ker se nočem klanjati njeni neusmilje-
nosti in neumnosti.«

Vstala je in odšla v kočo.

Kraljičin služabnik je bil ves pre-
uden. Trkal je na vrata in jo klical,
ona se ni oglasila več. Ves žalosten
je vrnil v grad.

Kraljica se je silno raztogotila, ko
vedela zakaj ni hotela priti Res-
nici. Služabnika je vrgla v ječo. Po-
tem pa je poklicala devet dvorjanikov
in jim ukazala, da morajo takoj pri-
vesti pastirico Resnico.

Ko so čez devet dni in devet noči
prišli poslanci do pastirice Resnice
in ji povedali kraljičin ukaz, se je de-
lica zasmejala kot bi stresal same
late cekine in rekla:

»Povejte vaši kraljici, da ne morem
priti, ker ne morem priti, ker ne mo-
rem občudovati njeno lepoto, ki je nič
— in potem je vstala in odšla v kočo,
kraljičini dvorjaniki pa so morali sami
in osramočeni oditi.

Ko so dvorjaniki povedali kraljici
Laži pastiričin odgovor, je bila tako
jezna, da devet dni in devet noči ni
nič jedla. Vseh devet dvorjanikov je
dala zapreti v grajski stolp, potem pa
je ukazala devetidevedesetim vitezom
z zlatimi šlemi in oklepi, da morajo
takoj privedi pastirico Resnico živo
ali mrtvo.

Ko so čez devet dni in devet noči
prišli vitezi k pastirci Resnici, se je
ta nasmejala in rekla:

»No, če še sedaj hoče vaša kraljica
da pridem, pa pojdem!«

Preoblekla se je v svileno krilce.
Počesala si je lase in jih spletla v dol,
gi kiti, zavezala rdeč trak čez čelo in
zateknila šopek planink za modrček.
Potem pa je vzela v naročje svoje
jagnje in odšla z vitezi.

Bila je tako lepa, tako mila, da so
vitezi šepetaje občudovali in pomilo-
vali njeno usodo, ko pride v roke
brezsrčni kraljici.

Ko so prišli v grad so jo takoj ve-
dli h kraljici. Samozavestno, ponosno
je stopila Resnica z ovčko v naročju
pred njo, se zasmejala veselo in rekla:

»Prišla sem, ker si ukazala naj
pridem. Pozdravljam te, ker si tudi
to ukazala. Pozdravljam tebe, najgršo,
najbolj neusmiljeno in neumno kra-
ljico. Roke ti pa ne bom poljubila, ker
je preveč ostudna, prepolna bradavic.
Tudi poklonila se ne bom pred teboj,
ker si debela kot sod in grša od stra-
šila v koruzi.«

Kaj takega kraljica ni pričakovala.
Vsa zelena od jeze je sedela na pre-
stolu. In ko je slišala zadnje besede,
da je debela kot sod in grša od stra-
šila v koruzi, je hotela vstati in pla-

niti na njo. Pa jezo in togote je bilo toliko v njej, da se je razpočila.

Carovnica se je spremenila v črno vrano in žalostno odkrakala skozi okno.

Vsi veseli so se poklonili vitezi Resnief, jo dvignili na prestol in izvolili za svojo kraljico.

Resnica je vladala modro in pravično. Iz stolpa in grajskih ječ je izpustila vse jetnike, kar jih še niso bile požrle bolhe kraljice Laži. Nič več niso ljudje spali v hlevih in jedli iz jasl. Mrtva je bila Laž in rože so zopet cvetele in ptičke spet veselo pele.

Pravilica o solnčku, zarjci in lunici

(Konec.)

Zarek je prinesel srebrno, blestečo krono in Solnček jo je položil Lunici na glavo govoreč:

»Lunica, hčerka gorske vile in kralja iz Devete dežele, imenujem te v imenu Boga, ki je nad nami, za kraljico Zvezd.«

Večernica se je globoko poklonila pred njo in jo pozdravila:

»Pozdravljena, naša kraljica!«

Prijela jo je za roko in jo vedla iz dvorane.

Pred gradom je čakala Lunico srebrna, blesteča ladja. Sedel sta v njo, Večernica je prišla za vesla in ladja je odplula v morje noči med Zvezdice, ki so veselo mežikale in pozdravljale svojo kraljico.

Zarjica pa je ostala pri dedu Solnčku in Mavrici. In mnogokrat zvečer, ko se bliža dedkova ladja gradu, stoji Zarjica pred gradom in ga čaka. In tedaj njen zlati, z rubini posuti diadem tako žari, da se Oblački preplašeni razbegajo in skrlijejo. Zarjica pa se smehinja in čaka dedka. Ko priplava Solnčkova ladja, poda dedku roko in ga spremi v grad. Tam ga z Mavrico česa in zabavata, dokler se ne pripelje kraljica Zvezd v svoji srebrni ladji na nebo in leže Solnček v svojo zlato posteljo ...

O. Javornik:

Zgodba o piščancu, ki je izgubil mamo

Prav pred veliko nočjo je bilo, ko je izvalila Mlakarjeva grahka piščanec, dvanajst drobnih, rumenih kepice.

»Kok kok,« jih je vodila okoli, jim iskala črve in razkazovala gospodarjevo dvorišče. Čez par dni, ko so se zdeli piščanci koklji že dovolj pametni, da jim razkaže širni svet, jih je vedla čez cesto na travnik.

Ko jih je na travniku vodila sem in tja, se ji je en piščanček izgubil. Iskala ga je in klicala: »Kok kok!« Toda zaman. Ni se oglasil, ni pritekkel.

Izgubljeni piščanec je bil takrat že daleč na drugem koncu travnika, odkoder ni mogel slišati mame, kakor tudi ona ne njega. Ta piščanček je bil rumen kakor ostali bratci in sestrice, samo na hrbtu je imel črno liso, ki jo bratci in sestrice niso imeli. Morda je bil prav na to posebnost toliko ponosen, da se je upal sam tako daleč od mame, kdo ve?

Sedaj je žalostno tekal po travniku in ves skesan klical mamo:

»Čiv čiv — še sem živ!«

A zastonj. Mama ga ni slišala.

Ko je tako po travniku iskal mamo, je zagledal ne daleč od sebe nekaj temnega, ki se je premikalo v travi.

Kaj če je to izgubljena mamica? si je mislil piščanec in tekel tja. Ko pa je prišel bliže, se je na moč prestrašil. Tisto temno, ki se je v travi premikalo, je bil velik ptič z dolgim kljunom, črn kakor oglje in prav nič podoben njegovi mami. Plašno se mu je približal piščanček in ga vprašal:

»Čiv čiv, ptič, povej, kje je moja mamica?«

Črnemu ptiču se je pa silno za malo zdelo, da ga nagovarja takle nebogljien pritikavec. Jezno je zaprhuhtal s krili in se zadrj:

»Kra kra kra!«

(Dalje sledi.)